

Nr 58.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under statens affärsverksfonder gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1947/48 i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 9.)

Till KONUNGEN.

Postverket.

1:o) **Posthusbyggnad i Bromma i Stockholm.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t beträffande kapitalbudgeten under statens affärsverksfonder (bilaga 27, punkt 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1947) föreslagit riksdagen att till Posthusbyggnad i Bromma i Stockholm för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

Av den till statsrådsprotokollet lämnade redogörelsen för de förslag som beröra postverkets kapitalinvesteringar framgår, att generalpoststyrelsen för nästa budgetår äskat anslag till posthusbyggnader och garage med tillhoppa 6 600 000 kronor. Departementschefen har emellertid ansett sig böra tillstyrka en sammanlagd medelsanvisning till dessa ändamål av allenast 3 505 000 kronor, vilket innebär en minskning jämfört med gällande rikstat med 1 575 000 kronor. Ett bifall till detta förslag kommer emellertid i och för sig icke att nödvändiggöra en minskning under nästa budgetår av posthusbyggandet till en nivå som svarar mot medelsanvisningen. Betydande reservationer finnas nämligen å tidigare anvisade anslag. Byggnadsvolymens verkliga omfattning kommer därför att bli beroende av i vilken omfattning det med hänsyn till materialläget och förhållandena på arbetsmarknaden kan bli möjligt att dels inhämta eftersläpningen å det tidigare beslutade byggnadsprogrammet och dels realisera det föreslagna programmet för nästa budgetår. Riksdagen har för egen del anslutit sig till vad departementschefen anfört rörande behovet av en viss ökning från och med innevarande budgetår av posthusbyggandet med hänsyn dels till den hittillsvarande och närmast planerade bostadsbyggnadsverksamheten samt den fortgående ökningen av poströrelsen på de flesta orter, dels ock de nya uppgifter som pålagts post-

verket genom uppbördsreformen. De skäl, som föranlett departementschefen att icke tillstyrka hela det av generalpoststyrelsen framlagda nybyggnadsprogrammet för nästa budgetår, synas emellertid vara bärande, varför riksdagen icke ifrågasatt någon utvidgning av den anslagsram som förordats av departementschefen.

Vad angår de särskilda byggnadsföretagen avse två slutförande av tidigare beslutade arbeten. Det ena av dessa är posthusbyggnaden i Bromma i Stockholm, för vilken kostnaderna numera beräknas komma att med 100 000 kronor överstiga det år 1945 anvisade anslaget av 950 000 kronor. Av kostnadsökningen belöper hälften på löner och material samt hälften på åtgärder för inredning m. m. för vissa uthyrningslokaler. Det andra företaget, vartill slutanslag nu äskas, är om- och tillbyggnad av posthuset i Linköping. Även i detta fall ha byggnadskostnaderna stegrats i förhållande till tidigare framlagda beräkningar beroende på vissa ändringar i byggnadsplanerna. Kostnadsökningen uppgår till 90 000 kronor. Då medelsbehovet för nästa budgetår tidigare beräknats till 720 000 kronor, skulle alltså nu erfordras en ytterligare medelsanvisning av 810 000 kronor. Riksdagen har ej funnit anledning till erinran mot dessa förslag.

Övriga av departementschefen tillstyrkta byggnadsföretag avse om- och tillbyggnad av posthuset i Norrtälje, nybyggnader för postverket i Katrineholm, Västerås och Vilhelmina samt uppförande av en garagebyggnad i Vilhelmina, avsedd för postverkets diligensrörelse. Byggnadsarbetena i Norrtälje ha aktualiserats på grund av telegrafverkets behov av utökade och ur hygienisk synpunkt tillfredsställande lokaler. Kostnaderna ha beräknats till 610 000 kronor, vilket belopp äskas för nästa budgetår. Riksdagen har intet haft att erinra mot ifrågavarande förslag. Posthusbyggnaderna i Katrineholm och Västerås ha kostnadsberäknats till 1 085 000 kronor respektive 2 250 000 kronor, varav dock allenast 600 000 kronor för vardera byggnadsföretaget anses behöva anvisas för nästa budgetår. Posthus- och garagebyggnaderna i Vilhelmina beräknas draga en kostnad av sammanlagt 785 000 kronor, varav 595 000 kronor belöpa på posthusbyggnader och 190 000 kronor på garagebyggnaden. Behovet av de ifrågavarande nya posthusbyggnaderna samt garagebyggnaden synes vara styrkt. Med hänsyn härtill och då den beräknade förräntningen av investerat kapital i dessa fall får anses tillfredsställande, har riksdagen funnit sig böra lämna förslagen utan erinran.

Under hänvisning till det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag beträffande nu ifrågavarande byggnadsföretag, till *Posthusbyggnad i Bromma i Stockholm* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

2:o) **Om- och tillbyggnad av posthuset i Norrtälje.** Under åberopande av vad riksdagen anført under punkten 1:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2), till *Om- och tillbyggnad av posthuset i Norrtälje* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 610 000 kronor.

3:o) **Posthusbyggnad i Katrineholm.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 1:o får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3), till *Posthusbyggnad i Katrineholm* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

4:o) **Om- och tillbyggnad av posthuset i Linköping.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 1:o får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4), till *Om- och tillbyggnad av posthuset i Linköping* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 810 000 kronor.

5:o) **Posthusbyggnad i Västerås.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 1:o får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5), till *Posthusbyggnad i Västerås* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

6:o) **Posthusbyggnad i Vilhelmina.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 1:o får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6), till *Posthusbyggnad i Vilhelmina* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 595 000 kronor.

7:o) **Inköp av fastigheter i Nyköping.** Kungl. Maj:t har (punkt 7) föreslagit riksdagen att till Inköp av fastigheter i Nyköping för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 184 000 kronor.

Köpeskillingen för de till inköp ifrågasatta tomterna uppgår till 184 000 kronor, vilket avsevärt överstiger det fastigheterna åsatta taxeringsvärdet, 111 000 kronor. Tomterna äro emellertid centralt belägna, och riksdagen har, med hänsyn härtill och då något godtagbart alternativ till de föreslagna förvärven icke kunnat framläggas, ej velat motsätta sig att köpet fullföljes.

Riksdagen har sålunda funnit sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag och får anmäla, att riksdagen till *Inköp av fastigheter i Nyköping* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 184 000 kronor.

8:o) **Inköp av tomter i Landskrona.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8), har riksdagen till *Inköp av tomter i Landskrona* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 61 000 kronor.

9:o) **Inköp av fastigheter.** Kungl. Maj:t har (punkt 9) föreslagit riksdagen att till Inköp av fastigheter för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

Riksdagen har ej funnit anledning till erinran mot att dispositionsbestämmelserna beträffande förevarande anslag från och med nästa budgetår ändras i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen har därvid förutsatt, att specificerad redogörelse för användningen av anvisade medel skall avgivas till riksdagen på samma sätt som hittills skett.

Mot departementschefens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har riksdagen intet haft att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Inköp av fastigheter* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

10:o) **Anskaffning av automobiler m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 10) föreslagit riksdagen att till Anskaffning av automobiler m. m. för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 350 000 kronor.

Enligt det nu framlagda förslaget skall från och med nästa budgetår det nu å riksstaten uppförda anslaget till Anskaffning av motorfordon ersättas av två anslag, nämligen Anskaffning av automobiler m. m. samt Anskaffning av bilmateriel för diligensrörelsen. Härigenom synes en mera rättvisande bild av postverkets investeringar för diligensrörelsen kunna uppnås. Riksdagen har därför icke haft något att erinra mot detta förslag.

Beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår under de nya anslagen har icke föranlett till någon erinran från riksdagens sida. Under förevarande punkt får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Anskaffning av automobiler m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 350 000 kronor.

11:o) **Garage i Vilhelmina.** Under återopande av vad riksdagen anfört under punkten 1:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Garage i Vilhelmina* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 190 000 kronor.

12:o) **Anskaffning av bilmateriel för diligensrörelsen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12) har riksdagen till *Anskaffning av bilmateriel för diligensrörelsen* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

13:o) **Förvärv av billinjer.** Kungl. Maj:t har (punkt 13) föreslagit riksdagen att till Förvärv av billinjer för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

Vid behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 till Förvärv av billinjer uttalade riksdagen (skrivelse 1946: 23), att riksdagen utginge från att erforderligt samarbete komme till stånd mellan generalpoststyrelsen och järnvägsstyrelsen beträffande sådana utvidgningar av postverkets diligensrörelse, som kunde tänkas beröra statens järnvägars trafikförhållanden. Riksdagen vill i anslutning härtill framhålla vikter av att frågor angående förvärv av enskild biltrafik handläggas på sådant sätt att prisuppdrivande åtgärder undvikas.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Förvärv av billinjer* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

Telegrafverket.

14:o) **Telefonstationsbyggnad i kvarteren Rutan och Krukmakaren i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 14) föreslagit riksdagen att till Telefonstationsbyggnad i kvarteren Rutan och Krukmakaren i Stockholm för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 2 650 000 kronor.

Av den till statsrådsprotokollet lämnade redogörelsen för de förslag som beröra telegrafverkets kapitalinvesteringar framgår, att telegrafstyrelsen för nästa budgetår äskat anslag till telefonstations- och förrådsbyggnader m. m. med tillhoppa 14 990 000 kronor. Departementschefen har emellertid ansett sig böra tillstyrka en sammanlagd medelsanvisning av allenast 12 090 000 kronor, vilket innebär en minskning jämfört med gällande riksstat med 745 000 kronor. Även för telegrafverkets del föreliggande betydande reservationer å tidigare anvisade anslag, varför utrymme under budgetåret 1947/48 för en i förhållande till den äskade medelsanvisningen för samma budgetår utökad byggnadsverksamhet för telegrafverket förefinnes. Riksdagen, som i likhet med departementschefen funnit en utvidgning av byggnadsverksamheten utöver vad departementschefen förordad vara i och för sig befogad, har i nuvarande konjunkturläge ansett sig icke ha anledning att ifrågasätta någon ökning av den av departementschefen i förevarande sammanhang tillstyrkta anslagssumman för nästkommande budgetår.

I fråga om telefonstationsbyggnader har riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av slutanslag med 2 650 000 kronor till den av 1946 års riksdag beslutade telefonstationsbyggnaden i kvarteren Rutan och Krukmakaren i Stockholm. Kungl. Maj:t har vidare framlagt förslag om anvisande av medel till tio nya byggnadsföretag, nämligen uppförande av nya telefonstationsbyggnader i Nässjö, Ljungby, Ängelholm, Göteborg, Ulricehamn och Köping, samt nybyggnader för post- och telegrafverken i Kävlinge och Mora ävensom tillbyggnader av telefonstationsbyggnaderna i Jönköping och Karlstad. Den sammanlagda kostnaden för dessa byggnadsföretag uppgår till 6 310 000 kronor. Riksdagen har intet haft att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag i förevarande avseenden och kommer förty, såsom under vederbörande punkter i det följande framgår, anvisa de äskade anslagsbeloppen.

Till förrådsbyggnader m. m. har Kungl. Maj:t äskat anslag med tillhoppa 3 130 000 kronor. Huvudposten härav, 2 500 000 kronor, faller på den förra året beslutade verkstadsbyggnaden i Sundsvall. Riksdagen har beslutat anvisa slutanslag till detta byggnadsföretag för nästa budgetår. Riksdagen har likaledes bifallit förslagen om anvisande av anslag till tillbyggnad av kontorsbyggnaden vid telegrafverkets verkstad i Nynäshamn, tillbyggnad av förrådsbyggnaden i Nässjö m. m. samt förrådsbyggnad i Slätte m. m.

Under förevarande punkt får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Telefonstationsbyggnad i kvarteren Rutan*

och *Krukmakaren i Stockholm* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 2 650 000 kronor.

15:o) **Tillbyggnad av telefonstationsbyggnaden i Jönköping.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15), till *Tillbyggnad av telefonstationsbyggnaden i Jönköping* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 960 000 kronor.

16:o) **Telefonstationsbyggnad i Nässjö.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16), till *Telefonstationsbyggnad i Nässjö* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 740 000 kronor.

17:o) **Telefonstationsbyggnad i Ljungby.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17), till *Telefonstationsbyggnad i Ljungby* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 460 000 kronor.

18:o) **Telefonstationsbyggnad i Ängelholm.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18), till *Telefonstationsbyggnad i Ängelholm* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 575 000 kronor.

19:o) **Nybyggnad för post- och telegrafverken i Kävlinge.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19), till *Nybyggnad för post- och telegrafverken i Kävlinge* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

20:o) **Telefonstationsbyggnad i stadsdelen Skår i Göteborg.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20), till *Telefonstationsbyggnad i stadsdelen Skår i Göteborg* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 440 000 kronor.

21:o) **Telefonstationsbyggnad i Ulricehamn.** Under åberopade av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21), till *Telefonstationsbyggnad i Ulricehamn* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 570 000 kronor.

22:o) **Tillbyggnad av telefonstationsbyggnaden i Karlstad.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22), till *Tillbyggnad av telefonstationsbyggnaden i Karlstad* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 955 000 kronor.

23:o) **Telefonstationsbyggnad i Köping.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23), till *Telefonstationsbyggnad i Köping* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 460 000 kronor.

24:o) **Nybyggnad för post- och telegrafverken i Mora.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24), till *Nybyggnad för post- och telegrafverken i Mora* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

25:o) **Tillbyggnad av kontorsbyggnaden vid telegrafverkets verkstad i Nynäshamn.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25), till *Tillbyggnad av kontorsbyggnaden vid telegrafverkets verkstad i Nynäshamn* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

26:o) **Tillbyggnad av förrådsbyggnaden i Nässjö m. m.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26), till *Tillbyggnad av förrådsbyggnaden i Nässjö m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 110 000 kronor.

27:o) **Förrådsbyggnad i Slätte m. m.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27), till *Förrådsbyggnad i Slätte m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 370 000 kronor.

28:o) **Verkstadsbyggnad i Sundsvall.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 14:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28), till *Verkstadsbyggnad i Sundsvall* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 2 500 000 kronor.

29:o) **Inköp av fastigheter.** Kungl. Majt har (punkt 29) föreslagit riksdagen att till Inköp av fastigheter för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot att dispositionsbestämmelserna beträffande förevarande anslag från och med nästa budgetår ändras i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen har därvid förutsatt, att spe-

cificerad redogörelse för användningen av anvisade medel skall avgivas till riksdagen på samma sätt som hittills skett.

Mot departementschefens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har riksdagen intet haft att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Inköp av fastigheter* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

30:o) Riks- och landskablar m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 30) föreslagit riksdagen att till Riks- och landskablar m. m. för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 31 660 000 kronor.

Telegrafverkets förslag till rikskabelprogram omfattar anläggande av dels en rikskabel av ny typ, en s. k. koaxialkabel, mellan Stockholm och Norrköping, dels rikskablar av nu använd typ mellan Kalmar och Karlskrona, Kristianstad och Malmö samt Västervik och Visby, dels ock vissa med den fortsatta elektrifieringen av statsbanenätet sammanhängande kabelanläggningar, nämligen mellan Grebbestad och Strömstad samt Umeå och Vännäs. Departementschefen har tillstyrkt förslaget utom i vad avser sistnämnda båda kablar. Av vad järnvägsstyrelsen i annat sammanhang upplyst är elektrifieringen av linjen Vännäs—Umeå—Holmsund avsedd att utföras först i slutet av elektrifieringsprogrammet. Till elektrifieringen av linjen Uddevalla—Strömstad har däremot vissa anslagsmedel redan anvisats. I det följande kommer riksdagen att förorda att elektrifieringen av linjen Uddevalla—Strömstad i enlighet med statsmakternas tidigare beslut genomföres i omedelbar anslutning till elektrifieringen av linjen Varberg—Borås—Herrljunga—Uddevalla. Det synes därför angeläget att den under arbete varande rikskabeln Skövde—Grebbestad kan fortsättas till Strömstad i sådan takt att elektrifieringen av Bohusbanan icke behöver uppskjutas på grund av försening av kabelarbetena. Med hänsyn till vad departementschefen anfört rörande möjligheterna att under nästa budgetår realisera telegrafstyrelsens hela rikskabelprogram har riksdagen emellertid ansett sig icke böra anvisa medel till rikskablar utöver vad departementschefen förordat.

Vad departementschefen föreslagit i fråga om landskablar m. m. har icke givit riksdagen anledning till särskilt uttalande.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Riks- och landskablar m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 31 660 000 kronor.

31:o) Telefon- och telegrafstationer. Kungl. Maj:t har (punkt 31) föreslagit riksdagen att till Telefon- och telegrafstationer för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 44 000 000 kronor.

Riksdagen har tidigare godtagit Kungl. Maj:ts förslag om viss begränsning i förhållande till telegrafstyrelsens äskanden i vad avser anvisande av anslag till telefonstationsbyggnader m. m. Med hänsyn härtill har riksdagen nu funnit sig böra bifalla vad departementschefen under förevarande punkt förordat beträffande påbörjande och fullföljande av automatiseringen av vissa

telefonstationer. Vad departementschefen i övrigt föreslagit beträffande telefon- och telegrafstationer har ej givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Telefon- och telegrafstationer* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 44 000 000 kronor.

32:o) **Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 32) föreslagit riksdagen att till Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 48 000 000 kronor.

Telegrafverkets möjligheter att mottaga nya abonnenter är i första hand beroende av kapaciteten hos telefonstationerna. Även den bristande tillgången på lokalkablar och telefonapparater lägger dock vissa hinder i vägen för ett snabbt tillgodoseende av allmänhetens önskemål om nyteckning av abonnemang. Enligt vad riksdagen inhämtat är emellertid situationen i fråga om anskaffning av telefonapparater jämförelsevis gynnsam. Riksdagen har med hänsyn härtill funnit sig böra anvisa medel för ändamålet i den av telegrafstyrelsen föreslagna och av departementschefen tillstyrkta omfattningen.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 48 000 000 kronor.

33:o) **Ny rundradiostation i Stockholm.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33) har riksdagen till *Ny rundradiostation i Stockholm* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

34:o) **Ny rundradiostation i Sundsvall.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34) har riksdagen till *Ny rundradiostation i Sundsvall* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

35:o) **Trådradioanläggningar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) har riksdagen till *Trådradioanläggningar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

36:o) **Fartygsradiostationer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36) har riksdagen till *Fartygsradiostationer m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 2 050 000 kronor.

37:o) **Markradiostationer för luftfarten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37) har riksdagen till *Markradiostationer för luftfarten* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 485 000 kronor.

38:o) **Telegrafverkets dispositionsanslag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) har riksdagen såsom *Telegrafverkets dispositionsanslag* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Statens järnvägar.

39:o) **Utvidgning av spårsystemet vid Hagalunds övre.** Kungl. Maj:t har (punkt 39) föreslagit riksdagen att till Utvidgning av spårsystemet vid Hagalunds övre för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 450 000 kronor.

Järnvägsstyrelsen har gjort framställning om anvisande av investeringsanslag för budgetåret 1947/48 med inemot 140 miljoner kronor mot omkring 127 miljoner kronor för innevarande budgetår. Riksdagen delar departementschefens uppfattning att med hänsyn till de under de senaste budgetåren ökade reservationerna — de uppgingo den 1 juli 1946 till omkring 122 miljoner kronor — samt till läget på arbets- och materialmarknaden en begränsning av medelsanvisningen för budgetåret 1947/48 i förhållande till järnvägsstyrelsens förslag är att förorda. Vad departementschefen härutinnan anfört — medelsanvisningen kommer vid bifall till Kungl. Maj:ts olika förslag att för budgetåret 1947/48 uppgå till inemot 102 miljoner kronor — har sålunda icke givit riksdagen anledning till erinran. Riksdagen får emellertid i förevarande sammanhang framhålla, att riksdagen i det följande (punkt 58) i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uttalar sig för vissa modifikationer med avseende å bedrivandet av elektrifieringsarbetena vid statens järnvägar under den närmaste framtiden; vad riksdagen därvidlag förordar kommer emellertid icke att medföra behov av ökad medelsanvisning för nästa budgetår.

Under nu förevarande punkt har Kungl. Maj:t äskat medel, 450 000 kronor, för utvidgning av spårsystemet vid Hagalunds övre. Riksdagen har bifallit detta Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till *Utvidgning av spårsystemet vid Hagalunds övre* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 450 000 kronor.

40:o) **Utbyggnad av håll- och lastplatsen vid Södra Sunderbyn.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40) har riksdagen till *Utbyggnad av håll- och lastplatsen vid Södra Sunderbyn* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 275 000 kronor.

41:o) **Diverse bangårdsanordningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41) har riksdagen till *Diverse bangårdsanordningar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

42:o) **Fortsatt anläggning av dubbelspår.** Kungl. Maj:t har (punkt 42) föreslagit riksdagen att till Fortsatt anläggning av dubbelspår för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Järnvägsstyrelsen har till fortsatta dubbelspårsanläggningar äskat 12 miljoner kronor. Departementschefen har emellertid av arbetsmarknadspoli-

tiska skäl och med hänsyn till bristen på räls räknat med en medelsförbrukning under nästa budgetår av allenast 8 miljoner kronor och har, då en reservation å 4 miljoner kronor beräknas föreligga den 1 juli 1947, förordat anvisande av 4 miljoner kronor. Riksdagen har bifallit detta förslag men har därvid i likhet med departementschefen förutsatt att, därest i ett förändrat arbetsmarknadsläge arbetskraft kan friställas för dubbelspårsbyggnaden, medel för utnyttjande av denna arbetskraft skall komma att ställas till förfogande i annan ordning.

Mot förslaget att förberedande arbeten för åstadkommande av dubbelspår å linjen Alby—Ånge—Bräcke igångsättas om läget på arbetsmarknaden det medgiver har riksdagen intet haft att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Fortsatt anläggning av dubbelspår* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

43:o) **Rälsutbyten m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 43) föreslagit riksdagen att till Rälsutbyten m. m. för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 12 000 000 kronor.

Riksdagen delar departementschefens uppfattning om nödvändigheten att i första hand utnyttja förefintliga rälstillgångar för här avsedda rälsutbyten.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Rälsutbyten m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 12 000 000 kronor.

44:o) **Diverse åtgärder för spårförstärkning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44) har riksdagen till *Diverse åtgärder för spårförstärkning* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

45:o) **Broar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) har riksdagen till *Broar m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

46:o) **Nytt stationshus i Strängnäs.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) har riksdagen till *Nytt stationshus i Strängnäs* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 175 000 kronor.

47:o) **Ombyggnad av stationshuset vid Trelleborg C.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47) har riksdagen till *Ombyggnad av stationshuset vid Trelleborg C* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

48:o) **Om- och tillbyggnad av godsmagasinet i Västerås.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) har riksdagen till *Om- och tillbyggnad av godsmagasinet i Västerås* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

49:o) **Nytt överliggningshus i Ånge.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49) har riksdagen till *Nytt överliggningshus i Ånge* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 350 000 kronor.

50:o) **Nya bostadshus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50) har riksdagen till *Nya bostadshus* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

51:o) **Utvidgning av enrumslägenheter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51) har riksdagen till *Utvidgning av enrumslägenheter* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

52:o) **Modernisering av bostadslägenheter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52) har riksdagen till *Modernisering av bostadslägenheter* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

53:o) **Utlämnande av egnahemslån.** Kungl. Maj:t har (punkt 53) föreslagit riksdagen att till Utlämnande av egnahemslån för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett särskilt investeringsanslag å 300 000 kronor för ifrågavarande ändamål har bifallits av riksdagen. Vad departementschefen förordat i fråga om rätt för Kungl. Maj:t att framdeles meddela nya direktiv för låneverksamheten, om beräkandet av det högsta byggnadsvärde som vid fastställande av lånebeloppens storlek må tagas i beräkning samt om räntefotens höjd har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Utlämnande av egnahemslån* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

54:o) **Växel- och signalsäkerhetsanläggningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54) har riksdagen till *Växel- och signalsäkerhetsanläggningar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

55:o) **Telefonanläggningar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 55) föreslagit riksdagen att till Telefonanläggningar m. m. för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 3 600 000 kronor.

Departementschefens beräkning av anslaget till telefonanläggningar m. m. för nästa budgetår har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Telefonanläggningar m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 3 600 000 kronor.

56:o) **Anläggningar för elektrisk tågdrift.** Kungl. Maj:t har (punkt 56) föreslagit riksdagen att till Anläggningar för elektrisk tågdrift för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 6 510 000 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot departementschefens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår under förevarande anslag. Till frågan om merkostnaderna för insprängning av vissa omformarstationer i berg återkommer riksdagen i det följande (punkt 65).

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Anläggningar för elektrisk tågdrift* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 6 510 000 kronor.

57:o) **Omläggning av kraftförsörjningssystemet vid malmbanans södra del.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) har riksdagen till *Omläggning av kraftförsörjningssystemet vid malmbanans södra del* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 030 000 kronor.

58:o) **Elektrifiering av linjen Varberg—Borås—Herrljunga—Uddevalla.** Kungl. Maj:t har (punkt 58) föreslagit riksdagen att till Elektrifiering av linjen Varberg—Borås—Herrljunga—Uddevalla för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 9 630 000 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehaft

dels de likalydande motionerna I: 127 och II: 223, i vilka hemställts, att riksdagen ej mindre i princip måtte fatta beslut om fastställande av järnvägsstyrelsens i skrivelse till Kungl. Maj:t av den 31 augusti 1946 angivna elektrifieringsprogram, att utföras i den takt, som möjliggöres av den framtida tillgången på arbetskraft och material, än även, sedan närmare uppgift till ledning därför infordrats från järnvägsstyrelsen, måtte anvisa lämpligt investeringsanslag för budgetåret 1947/48 till fortsatt elektrifiering av statsbanenätet, varvid möjligheterna till motsvarande besparingar å andra punkter enligt vad i motionerna antytts borde tillvaratagas,

dels ock de likalydande motionerna I: 77 och II: 146, i vilka hemställts, att riksdagen måtte till elektrifiering av linjen Varberg—Borås—Herrljunga—Uddevalla—Strömstad med Smedberg—Lysekil för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 9 630 000 kronor.

Riksdagen har vid olika tillfällen under senare år givit uttryck åt sin uppfattning att en övergång till elektrisk drift vid statsbanorna är eftersträfvansvärd när förutsättningar därför befinnas föreligga ur driftsekonomiska och trafiktekniska synpunkter.

Under krigsåren har emellertid elektrifieringsarbetet med hänsyn särskilt till läget å materialmarknaden måst begränsas i förhållande till vad eljest skulle hava varit att förordas.

Elektrifieringsarbetena å statsbanenätet ha under de närmast förflutna åren bedrivits huvudsakligast i den begränsade omfattning som varit nödvändig för att hålla statens järnvägars elektrifieringsorganisation vid makt

eller som eljest befunnits önskvärd av organisatoriska och arbetstekniska skäl. Emellertid har riksdagen vid sitt ställningstagande i fråga om elektrifieringsarbetenas omfattning förutsatt att begränsningen endast skulle behöva vara temporär och att en återgång till arbeten av en i jämförelse med förkrigstiden mer normal omfattning så småningom skulle kunna äga rum.

Departementschefen har emellertid nu förordat icke blott en fortsatt begränsning av nya elektrifieringsarbeten utan även ett skjutande på framtiden av frågan om tidpunkten för fullföljandet av statsbanenäts elektrifiering. Härutöver har departementschefen förordat ett uppskov på obestämd tid jämväl av den redan beslutade elektrifieringen av linjen Uddevalla—Strömstad med Smedberg—Lysekil. Riksdagen har icke kunnat undgå att finna det totala avbrott i elektrifieringsarbetet, som efter avslutande av arbetena å linjen Varberg—Uddevalla sålunda förordats, synnerligen betänkligt. Riksdagen har därför för sin del ansett sig böra ingående överväga, huruvida nu föreliggande situation verkligen nödvändiggör så långt gående åtgärder. Härutinnan må följande framhållas.

Järnvägsstyrelsens förslag innebär genomförande under den närmaste framtiden av elektrifieringsarbeten till en kostnad av 165 miljoner kronor, vilka om möjligt böra utföras inom en femårsperiod eller, därest material- och arbetsmarknadsläget så påfordrar, inom en tioårsperiod. Därest arbetena fördelas å en tioårsperiod beräknas medelsbehovet till 16 å 17 miljoner kronor per budgetår. Styrelsen har vidare med skärpa framhållit vikten av att vissa materialbeställningar snarast inordnas i industriernas leveransprogram, enär det i annat fall måste förutses ett avbrott i elektrifieringsarbetet, då de nu pågående arbetena avslutas. För fullföljande av sådana beställningar samt för vissa förberedande arbeten bör enligt styrelsens mening för innevarande budgetår anvisas ett tilläggsstatsanslag av 10 miljoner kronor.

Järnvägsstyrelsens förslag har av departementschefen avvisats på i huvudsak följande skäl. Den av styrelsen förordade kapitalinvesteringen kunde visserligen anses ekonomiskt motiverad. Detta finge emellertid i nuvarande läge icke anses ensamt avgörande, då många än mer räntabla investeringsobjekt måste skrinläggas eller begränsas på grund av knapphet på material och arbetskraft. I fråga om materialförsörjningen rådde brist på räls, som icke syntes kunna framskaffas i tillräckliga mängder förrän efter en ytterligare utvidgning av den svenska järnindustrien. Vidare vore kapaciteten hos de svenska kabelverken icke till fyllest, varjämte elektrifieringsarbetenas fortsättande komme att ställa stora krav på den elektriska industrien. Slutligen syntes frågan om sysselsättning av arbetarna inom statens järnvägars elektrifieringsorganisation kunna lösas genom utnyttjande av arbetskraften för löpande underhållsarbeten å redan elektrifierade linjer eller inom vattenfallsstyrelsens arbeten.

Riksdagen delar departementschefens uppfattning att ett beslut om omedelbart fortsättande av elektrifieringsarbetena utöver redan beslutade i den av järnvägsstyrelsen angivna takten i nuvarande situation icke kan föror-

das. Således har läget i fråga om möjligheten att anskaffa erforderlig räls ansetts utgöra hinder härför. Det torde sålunda vara uppenbart att frågan om takten för elektrifieringsarbetenas fortsatta bedrivande i sista hand blir avhängig av situationen å material- och arbetsmarknaden. Det må emellertid i detta sammanhang framhållas, att övergången till elektrisk drift i och för sig icke behöver föranleda utbyte av räls i den omfattning som järnvägsstyrelsen föreslagit. Enligt vad som inhämtats från järnvägsstyrelsen kan sålunda det till 44 000 ton beräknade behovet av järn och stål för banförbättringsarbetena nedbringas med 15 000 ton, om planerad hastighetshöjning på viss del av ostkustbanan uppskjutes till dess tillgången på räler blir bättre. Vidare bliva 4 600 ton behövliga för rälsutbyten på sträckan Härnösand—Sundsvall, vare sig elektrifiering av denna sträcka beslutas eller ej. Sistnämnda kvantitet skulle alltså komma att belasta den produktionsvolym, som avses täcka behovet för det normala spårunderhållet, och borde alltså ej inräknas i den kvantitet, som erfordras för järnvägsstyrelsens elektrifieringsprogram, vilken kvantitet sålunda icke behövde uppgå till mer än 24 400 ton, det vill säga obetydligt mer än hälften av den ursprungligen deklarerade kvantiteten. Denna reducerade kvantitet bör enligt järnvägsstyrelsens förmenande genom lämplig planläggning av elektrifieringsarbetena icke blott kunna fördelas på ett flertal år utan även inpassas vid lämpliga tidpunkter i produktionsprogrammet. Däremot torde den i motionerna I: 127 och II: 223 antydda utvägen att tillgodose behovet av räls genom inskränkningar i fråga om övriga av järnvägsstyrelsen föreslagna rälsutbyten eller utläggande av dubbelspår icke få anses framkomlig, enär beräknad tillgång på räls enligt vad som inhämtats under den närmaste tiden helt lär komma att utnyttjas för ur trafiksäkerhetssynpunkt erforderliga rälsutbyten inom det nuvarande bannätet.

Att takten för elektrifieringsarbetenas fortsatta bedrivande i sista hand blir beroende av situationen å material- och arbetsmarknaden lär emellertid icke ovillkorligen behöva leda till att frågan om det fortsatta elektrifieringsprogrammet nu måste skjutas på framtiden. Enligt riksdagens mening föreligger sålunda intet hinder att — med bortseende tills vidare från den nu föreliggande material- och arbetsmarknadssituationen — fatta principbeslut i denna fråga. I själva verket synes ett dylikt beslut innebära påtagliga fördelar, i det att, när situationen på material- och arbetsmarknaden så småningom lättar, ett igångsättande av elektrifieringsarbetena då kan ske utan tidsutdräkt. Vidare synes det icke välbetänkt att helt åsidosätta de skäl för ett beslut i denna fråga, som järnvägsstyrelsen anfört. Det måste sålunda anses vara av största vikt, att järnvägsstyrelsen erhåller klara riktlinjer för sitt fortsatta handlande, bland annat i vad avser frågan om förestående förnyelse av lokparken och anskaffningen av vagnar. Ställes beslutet om fortsatt elektrifiering på framtiden kan befaras att ytterligare kapital måste nedläggas i en föga räntabel ångdrift. Ett avgörande inom den närmaste framtiden åter torde göra det möjligt för järnvägsstyrelsen att vidtaga sådana dispositioner, att ifrågavarande investeringar reserveras för den ur alla

synpunkter mera eftersträvansvärda elektrodriften. Det torde vidare vara uppenbart, att ett klagörande av elektrifieringsfrågan för de av denna berörda landsändarna är av stor betydelse, vilket också bestyrkts vid uppvaktningar inför utskottet av företrädare för av ostkustbanans trafikområde berörda intressen.

Riksdagen förmenar alltså att — även om tidpunkten för ett igångsättande av de fortsatta elektrifieringsarbetena icke nu kan närmare angivas — ett ställningstagande i princip i fråga om det närmast förestående elektrifieringsprogrammet i rådande situation icke är uteslutet.

Ett uppskjutande av ett principbeslut på obestämd tid lärer även ur andra synpunkter vara ägnat att väcka betänkligheter. Riksdagen vill härutinnan bringa i erinran den strävan, som under krigsåren förelegat att genom nya elektrifieringsarbeten bibehålla statens järnvägars elektrifieringsorganisation i en omfattning, som ansetts lämplig icke blott av beredskapsskäl utan även ur organisatoriska och arbetstekniska synpunkter. Enligt vad som erfarits från järnvägsstyrelsen kommer nämligen en medelsanvisning för elektrifieringsarbeten i den Kungl. Maj:t nu förordade omfattningen att innebära att organisationen, i den mån den ej tages i anspråk för vissa normala underhållsarbeten, såsom utbyten av försliten kontakttråd, kommer att kunna sysselsättas av järnvägsstyrelsen endast ett eller annat år framåt. Även om underhållsarbetena kunna beräknas bli icke oväsentliga, så bör en dylik situation enligt riksdagens mening om möjligt undvikas. I den mån arbetsmarknads- och materialläget nödvändiggör en inskränkning eller avveckling av arbetena måste givetvis dessa skäl beaktas. Å andra sidan synes det riksdagen vara en uppenbar fördel om förutsättningar föreligga att en eventuell lättnad i angivna hänseenden utan tidsutdräkt kan utnyttjas. Departementschefens ställningstagande synes i detta hänseende icke giva erforderlig rörelsefrihet. Riksdagen har därför övervägt vissa modifikationer i förhållande till vad departementschefen förordat.

Riksdagen har sålunda avsett att, i syfte att ur sysselsättningspunkt vidga det närmast aktuella utbyggnadsprogrammet, 1946 års riksdagsbeslut om elektrifiering av linjen Uddevalla—Strömstad med Smedberg—Lysekil bör stå fast och elektrifieringen således fullföljas i omedelbar anslutning till elektrifieringen av linjen Varberg—Uddevalla. Riksdagen har vidare ansett, att principbeslut snarast möjligt bör fattas rörande det fortsatta elektrifieringsprogrammet vid statsbanorna. Slutligen bör i syfte att möjliggöra ett snabbt igångsättande av ett dylikt fortsatt program redan nu möjlighet öppnas att utlägga beställningar beträffande oundgängligen erforderliga materialanskaffningar.

Vad först angår det fortsatta elektrifieringsarbetet å linjen Uddevalla—Strömstad med Smedberg—Lysekil har 1946 års riksdag för bestridandet av kostnaderna för viss del av de förberedande arbetena anvisat 500 000 kronor, ingående i anslaget till elektrifiering av linjen Varberg—Borås—Herrljunga—Uddevalla—Strömstad med Smedberg—Lysekil. Departementschefen, som förordat anvisande av slutanslag för linjen Varberg—Uddevalla, har på

grund av den av honom förordade begränsningen av arbetsprogrammet föreslagit en motsvarande ändring av det nya anslagets rubrik. Riksdagen har ansett, att det för nästa budgetår avsedda anslaget bör erhålla samma rubrik som innevarande budgetår och att det nya anslaget sålunda bör få tagas i anspråk jämväl för förberedande arbeten för linjen Uddevalla—Strömstad med Smedberg—Lysekil. Någon ytterligare medelsanvisning för budgetåret 1947/48 utöver Kungl. Maj:ts förslag lär icke behöva ifrågakomma.

I motionerna I: 127 och II: 223 har yrkats, att riksdagen i förevarande sammanhang skall fatta beslut om fastställelse av det av järnvägsstyrelsen framlagda fortsatta elektrifieringsprogrammet. Enligt riksdagens mening lär ett dylikt beslut icke kunna fattas på grundval av den i statsverkspropositionen förebragta utredningen. I anslutning till vad riksdagen här ovan anfört rörande angelägenheten av att principbeslut fattas beträffande den fortsatta elektrifieringen har emellertid riksdagen förutsatt, att förslag i ämnet snarast möjligt skall föreläggas riksdagen.

Vad härefter angår frågan om åtgärder för att möjliggöra ett snabbt igångsättande av ett fortsatt elektrifieringsprogram har järnvägsstyrelsen hos Kungl. Maj:t hemställt om anvisning för förberedande materialanskaffningar m. m. till en kostnad av 10 miljoner kronor. Enligt vad som erfarits, från järnvägsstyrelsen lär emellertid det avsedda syftet, när numera avsevärda förskjutningar måste påräknas i fråga om arbetstakten för såväl redan beslutade som planerade arbeten, kunna ernås inom en väsentligt lägre kostnadsram. För ändamålet torde sålunda ett belopp av omkring 3 miljoner kronor vara till fyllest. Här avsedd materialleverans lär icke möta större svårigheter för därav berörda företag. Icke heller behöva för materialanskaffningens genomförande å riksstaten för innevarande budgetår anvisas särskilda medel. Järnvägsstyrelsen har nämligen upplyst, att å anslag, anvisade för elektrifiering av linjerna Hässleholm—Hälsingborg, Eslöv—Ramlösa, Östersund—Storlien, Gävle—Ockelbo, Ånge—Sundsvall samt västkustbanan, såvitt nu kan bedömas komma att uppstå överskott på sammanlagt omkring 3 miljoner kronor, vilka skulle kunna användas för bestridande av med beställningarna förenade kostnader. Riksdagen har funnit, att dessa besparingar böra utnyttjas för det av järnvägsstyrelsen avsedda ändamålet men har därvidlag förutsatt att det i sista hand skall ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, huruvida beställningarna med hänsyn till läget på material- och arbetsmarknaden må kunna utläggas.

Av riksdagen nu förordade åtgärder innebära i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag icke någon egentlig utvidgning under det kommande budgetåret av elektrifieringsarbeten utöver sådana, för vilka riksdagen anvisat medel. Någon ytterligare medelsanvisning för budgetåret 1947/48 erfordras sålunda icke. Med hänsyn till nödvändigheten att i möjligaste mån begränsa investeringsprogrammet lär en dylik utvidgning — hur önskvärd den annars än vore — icke kunna komma i fråga. Icker heller lär vad riksdagen förordat i och för sig draga med sig ytterligare medelsanvisning för nya företag budgetåret 1948/49 eller därefter följande budgetår; frågan härom får

prövas från då föreliggande förutsättningar. Den av riksdagen förordade lösningen innebär emellertid att möjligheter öppnas för ett snabbare återuppbyggande av det fortsatta elektrifieringsarbetet i den takt som framdeles kan befinnas möjlig och önskvärd. Fördelarna härutinnan torde vara uppenbara.

Riksdagen har beslutat anvisa det av Kungl. Maj:t äskade beloppet för elektrifieringen av linjen Varberg—Uddevalla.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anført får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 77 och II: 146 till *Elektrifiering av linjen Varberg—Borås—Herrljunga—Uddevalla—Strömstad med Smedberg—Lysekil* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 9 630 000 kronor;

dels ock medgivit, att i det föregående angivna överskott må disponeras för beställning av material och för andra förberedande åtgärder sammanhängande med en fortsatt elektrifiering av statsbanenätet.

59:o) **Elektrifiering av linjen Lund—Landskrona—Billeberga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59) har riksdagen till *Elektrifiering av linjen Lund—Landskrona—Billeberga* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 2 190 000 kronor.

60:o) **Tillbyggnad av lokstallet m. m. i Vansbro.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) har riksdagen till *Tillbyggnad av lokstallet m. m. i Vansbro* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 350 000 kronor.

61:o) **Verkstad vid Hagalunds övre.** Kungl. Maj:t har (punkt 61) föreslagit riksdagen att till Verkstad vid Hagalunds övre för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 850 000 kronor.

En utökning av ackumulatorrevisionsverkstaden vid Hagalunds övre torde få anses ofrånkomlig. Riksdagen har därför bifallit Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till *Verkstad vid Hagalunds övre* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 850 000 kronor.

62:o) **Vagnreparationsverkstad vid godsbangården i Malmö.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62) har riksdagen till *Vagnreparationsverkstad vid godsbangården i Malmö* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

63:o) **Tillbyggnad av elektrolokverkstaden i Örebro.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63) har riksdagen till *Tillbyggnad av elektrolokverkstaden i Örebro* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

64:o) **Marketenteribyggnad i Malmö.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64) har riksdagen till *Marketenteribyggnad i Malmö* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 275 000 kronor.

65:o) **Skydd för inmatningsstationer. Mobiliseringsförråd. Omändring av slutna godsvagnar för manskapstransport.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) har riksdagen för budgetåret 1947/48 anvisat följande investeringsanslag, nämligen till *Skydd för inmatningsstationer* 2 920 000 kronor, till *Mobiliseringsförråd* 30 000 kronor samt till *Omändring av slutna godsvagnar för manskapstransport* 160 000 kronor.

66:o) **Nyanskaffning av ånglok.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66) har riksdagen till *Nyanskaffning av ånglok* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 100 000 kronor.

67:o) **Ombyggnad av ånglok.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67) har riksdagen till *Ombyggnad av ånglok* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 210 000 kronor.

68:o) **Nyanskaffning av motorlok.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68) har riksdagen till *Nyanskaffning av motorlok* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 810 000 kronor.

69:o) **Nyanskaffning av elektrolok.** Kungl. Maj:t har (punkt 69) föreslagit riksdagen att till Nyanskaffning av elektrolok för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 4 965 000 kronor.

Departementschefens beräkning rörande medelsbehovet under förevarande anslag har icke givit riksdagen anledning till erinran. Under framhållande att riksdagen i det föregående uttalat sig för en elektrifiering av linjen Uddevalla—Strömstad med Smedberg—Lysekil i omedelbar anslutning till linjen Varberg—Uddevalla, får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Nyanskaffning av elektrolok* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 4 965 000 kronor.

70:o) **Ombyggnad av elektrolok.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70) har riksdagen till *Ombyggnad av elektrolok* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

71:o) **Nyanskaffning av elektromotorvagnar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71) har riksdagen till *Nyanskaffning av elektromotorvagnar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 4 870 000 kronor.

72:o) **Nyanskaffning av rälsbussar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72) har riksdagen till *Nyanskaffning av rälsbussar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

73:o) **Ombyggnad av rälsbussar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73) har riksdagen till *Ombyggnad av rälsbussar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

74:o) **Nyanskaffning av lokomotorer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74) har riksdagen till *Nyanskaffning av lokomotorer* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 850 000 kronor.

75:o) **Nyanskaffning av person- och resgodsvagnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 75) föreslagit riksdagen att till Nyanskaffning av person- och resgodsvagnar för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 7 000 000 kronor.

Riksdagen har funnit välbetänkt att järnvägsstyrelsens förslag i fråga om nyanskaffning av person- och resgodsvagnar i full utsträckning tillstyrkts. Riksdagen har alltså — under framhållande av angelägenheten att ersättnings- och nyanskaffningsfrågorna alltfört ägnas vederbörlig uppmärksamhet — bifallit Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Nyanskaffning av person- och resgodsvagnar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 7 000 000 kronor.

76:o) **Ombyggnad av person- och resgodsvagnar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76) har riksdagen till *Ombyggnad av person- och resgodsvagnar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 545 000 kronor.

77:o) **Nyanskaffning av godsvagnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 77) föreslagit riksdagen att till Nyanskaffning av godsvagnar för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 9 050 000 kronor.

Av järnvägsstyrelsens uppgifter framgår, att tillgången på godsvagnar alltjämt är otillräcklig. En viss minskning i antalet vagnbeställningar har emellertid förmärkts under senare delen av år 1946. Med hänsyn härtill och då en förväntad minskning av vedtransporterna synes i viss mån kunna återställa balansen mellan tillgång på och efterfrågan av vagnar, har riksdagen icke ansett erinringar kunna riktas mot att anskaffningen av vanliga tvåaxliga godsvagnar bestämmas till vad som motsvarar behovet av ersättningsanskaffning av dylika vagnar. Förslaget om anskaffning av treaxliga öppna vagnar och matvaruvagnar har bifallits av riksdagen.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Nyanskaffning av godsvagnar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 9 050 000 kronor.

78:o) **Ombyggnad av godsvagnar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78) har riksdagen till *Ombyggnad av godsvagnar* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 200 000 kronor.

79:o) **Ny tågfarja.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79) har riksdagen till *Ny tågfarja* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 880 000 kronor.

80:o) **Garagebyggnader m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80) har riksdagen till *Garagebyggnader m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 400 000 kronor.

81:o) **Nyanskaffning av bilmateriel.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81) har riksdagen till *Nyanskaffning av bilmateriel* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 5 725 000 kronor.

82:o) **Ombyggnad av bilmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82) har riksdagen till *Ombyggnad av bilmateriel* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 050 000 kronor.

83:o) **Förvärv av billinjer.** Kungl. Maj:t har (punkt 83) föreslagit riksdagen att till Förvärv av billinjer för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Under erinran om vad riksdagen under punkten 13:o) anfört beträffande postverkets förvärv av billinjer får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Förvärv av billinjer* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

84:o) **Statens järnvägars dispositionsanslag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84) har riksdagen såsom *Statens järnvägars dispositionsanslag* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Statens vattenfallsverk.

85:o) **Kraftstation vid Jösseforsen.** Kungl. Maj:t har (punkt 85) föreslagit riksdagen att till Kraftstation vid Jösseforsen för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Vattenfallsstyrelsens förslag beträffande investeringar för kraftstationer upptar för nästa budgetår icke anslag till någon ny kraftstation. Huvudparten av de av styrelsen föreslagna investeringarna avser fortsättande av de tidigare beslutade statliga kraftstationerna vid Forsmoforsen, Hölleforsen och Harsprånget samt kraftstationen vid Jösseforsen, som befinner sig i enskild ägo men utbygges med statsverkets medverkan och som avses att drivas i vattenfallsverkets regi. Vattenfallsstyrelsen har för angivna ändamål äskat anslag med tillhoppa 30,5 miljoner kronor, i vilket förslag departementschefen icke gjort annan ändring än att anslaget till kraftstationerna vid Forsmoforsen och Hölleforsen minskats med 1 miljon kronor vardera till 4 miljoner

respektive 9 miljoner kronor. Till kraftstationen vid Harsprånget har departementschefen i enlighet med vattenfallsstyrelsens förslag tillstyrkt ett anslag av 15 miljoner kronor samt till kraftstationen vid Jösseforsen ett anslag av 500 000 kronor. Riksdagen, som å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisat 8 miljoner kronor till kraftstationen vid Harsprånget, har bifallit de av departementschefen nu framlagda förslagen om anvisande av fortsättningsanslag till nämnda kraftstationer.

1946 års riksdag har fattat beslut om insättande av ett sjätte maskinaggregat i Västerås ångkraftstation samt ett nionde maskinaggregat och en ny trefasgenerator i Porjus kraftstation. Departementschefen har nu i enlighet med av vattenfallsstyrelsen framlagt förslag förordat anvisande av slutanslag med 1,6 miljoner kronor till maskinaggregatet i Västerås ångkraftstation och med 800 000 kronor till maskinaggregat i Porjus kraftstation samt ett fortsättningsanslag av 150 000 kronor till trefasgeneratoren i Porjus kraftstation. Riksdagen har funnit sig böra bifalla vad departementschefen sålunda förordat. Riksdagen har å tilläggsstat för innevarande budgetår anvisat ett anslag av 1 miljon kronor till ny ångpanna i Västerås ångkraftstation. Enligt vad som inhämtats från vattenfallsstyrelsen torde den totala kostnaden för denna anläggning komma att uppgå till 5 miljoner kronor. Riksdagen har beslutat för nästa budgetår anvisa ett fortsättningsanslag av 2,5 miljoner kronor, vilket äskats av vattenfallsstyrelsen och tillstyrkts av departementschefen.

Den enda nya anläggning vid vattenfallsverkets kraftstationer, vartill medel nu äskas men varom beslut tidigare icke fattats, är ett av vattenfallsstyrelsen föreslaget tredje maskinaggregat i Stadsforsens kraftstation. Denna kraftstation har för närvarande två maskinaggregat och en utbyggnadsvattenmängd av 350 m³ per sekund, medan den längre ned i Indalsälven liggande Hölleforsens kraftstation utföres med tre aggregat och en utbyggnadsvattenmängd av 525 m³ per sek. Det tredje aggregatet i Stadsforsen är avsett att utföras för en vattenmängd av 175 m³ per sek., och efter insättande av detta aggregat skulle alltså vattenmängden vid Stadsforsen kunna fullständigt utnyttjas. En sådan utbyggnad har syntts riksdagen ändamålsenlig. Med hänsyn till vad departementschefen anfört rörande kraftbalansens sannolika utveckling fram till dess Harsprångets första aggregat kan igångsättas har riksdagen ansett sig böra anvisa det äskade beloppet, 1,5 miljoner kronor, för nästa budgetår.

Under förevarande punkt får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Kraftstation vid Jösseforsen* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

86:o) **Ett sjätte maskinaggregat i Västerås ångkraftstation.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 85:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86), till *Ett sjätte maskinaggregat i Västerås ångkraftstation* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 600 000 kronor.

87:o) **Ny ångpanna i Västerås ångkraftstation.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 85:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87), till *Ny ångpanna i Västerås ångkraftstation* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 2 500 000 kronor.

88:o) **Kraftstation vid Forsmoforsen.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 85:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88), till *Kraftstation vid Forsmoforsen* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

89:o) **Kraftstation vid Hölleforsen.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 85:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89), till *Kraftstation vid Hölleforsen* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 9 000 000 kronor.

90:o) **Ett tredje maskinaggregat i Stadsforsens kraftstation.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 85:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90), till *Ett tredje maskinaggregat i Stadsforsens kraftstation* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 500 000 kronor.

91:o) **Kraftstation vid Harsprånget.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 85:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91), till *Kraftstation vid Harsprånget* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 15 000 000 kronor.

92:o) **Ett nionde maskinaggregat i Porjus kraftstation.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 85:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92), till *Ett nionde maskinaggregat i Porjus kraftstation* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 800 000 kronor.

93:o) **Ny trefasgenerator i Porjus kraftstation.** Under åberopande av vad riksdagen anfört under punkten 85:o) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93), till *Ny trefasgenerator i Porjus kraftstation* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

94:o) **Reglering av sjöar inom Indalsälvens flodområde.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94) har riksdagen till *Reglering av sjöar inom Indalsälvens flodområde* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

95:o) **Regleringsåtgärder i Ångermanälvens flodområde.** Kungl. Maj:t har, (punkt 95) föreslagit riksdagen att till Regleringsåtgärder i Ångermanälvens flodområde för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Under förevarande rubrik har Kungl. Maj:t äskat medel till fortsättande av regleringen i Fjällsjöälven och påbörjande av Vojmsjöns reglering, varjämte ifrågasatts att sjöregleringarna i övre Faxälven skulle utnyttjas för Nämfors- och Forsmoforsstationerna. Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot att frågan om statens deltagande i Faxälvsregleringarna må prövas av Kungl. Maj:t, har beviljat det under förevarande rubrik äskade anslaget, 3 000 000 kronor, för nästa budgetår.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Regleringsåtgärder i Ångermanälvens flodområde* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

96:o) **Åtgärder och ersättningar för flottning och fiske i Lule älv.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96) har riksdagen till *Åtgärder och ersättningar för flottning och fiske i Lule älv* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

97:o) **Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk.** Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97), får anmäla, att riksdagen till *Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 45 700 000 kronor.

98:o) **Inköp av vattenfall och fastigheter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98) har riksdagen till *Inköp av vattenfall och fastigheter* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

99:o) **Statens vattenfallsverks dispositionsanslag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99) har riksdagen såsom *Statens vattenfallsverks dispositionsanslag* för budgetåret 1947/48 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Stockholm den 10 april 1947.

Med undersåtlig vördnad.